

Terenska nastava u Muzeju uređaja i strojeva

Mirela Petković, dipl. oec.

Srednja škola Prelog

Stručni rad

Sažetak

Posjeti muzejima imaju veliku obrazovnu vrijednost jer učenici kroz neposredan kontakt s eksponatima lakše usvajaju znanja i razvijaju kritičko razmišljanje. Muzej uređaja i strojeva u Ivanovcu, koji je osnovao i vodi g. Josip Balog, sadrži bogatu zbirku s više od 650 starih uredskih uređaja i strojeva. Učenici Srednje škole Prelog redovito ga posjećuju u sklopu nastave kako bi upoznali razvoj pisaćih strojeva i računala. U muzeju mogu vidjeti stare pisaće strojeve, prve modele osobnih računala, stara prijenosna računala, kalkulatore, televizore, gramofone i druge uređaje, od kojih su mnogi još uvijek u funkciji. Upoznajući povijest razvoja tih uređaja, učenici bolje razumiju tehnološki napredak te širi kontekst razvoja komunikacije i informacijskog društva.

Ključne riječi: muzej uređaja i strojeva, muzejska nastava, pisaći strojevi, računala, daktilografija

Uvod

Posjeti učenika muzejima imaju veliku vrijednost u obrazovnom procesu. Učenici u muzeju dolaze u izravan doticaj s predmetima, povijesnim izvorima i umjetninama i tako lakše usvajaju nastavne sadržaje. Boravak u muzeju potiče kritičko razmišljanje jer učenici promatraju, analiziraju, uspoređuju i promišljaju o onome što vide. Učenici povezuju teorijsko znanje stečeno u školi sa stvarnim primjerima iz života. Osim toga, učenici putem posjeta muzejima upoznaju kulturnu i povijesnu baštinu što im pomaže razumjeti prošlost i

način na koji se oblikovalo današnje društvo. Muzej uređaja i strojeva u Ivanovcu učenicima približava razvoj pisaćih strojeva, računala i drugih uređaja te im omogućuje uvid u tehnološki napredak koji je oblikovao današnje društvo.

Razrada

U Međimurju, u mjestu Ivanovec, živi g. Josip Balog, po struci precizni mehaničar i strastveni sakupljač starih uredskih uređaja i strojeva. Stare uređaje i strojeve počeo je sakupljati 1995. godine, a u lipnju 2004. godine otvorio je Muzej uređaja i strojeva koji se nalazi u Domu kulture u Ivanovcu i tada je javnosti prvi put predstavio svoju bogatu zbirku.

Zbirka trenutačno sadrži više od 650 eksponata. Najstariji eksponat zbirke je pisaći stroj Oliver iz 1894. godine.

Slika 23 - Najstariji pisaći strojevi u Muzeju

Osim pisaćih strojeva, zbirka sadrži i stara računala, računske strojeve, kalkulatore, kamere, radio-uređaje, gramofone, televizore, telefone, aparate za umnožavanje te niz drugih starih uređaja i strojeva. Eksponate iz zbirke g. Balog je pronalazio na otpadu, sajmovima antikviteta i buvljacima. Svaki nabavljeni uređaj detaljno je pregledao te ga popravio i restaurirao.

Učenici Srednje škole Prelog smjera ekonomist u okviru predmeta Poslovne komunikacije kontinuirano su godinama posjećivali muzej, a od ove školske godine i učenici smjera referent za poslovnu ekonomiju u okviru modula Daktilografija u uredskom poslovanju sa svojom profesoricom Mirelom Petković otišli su na terensku nastavu u Muzej uređaja i strojeva kako bi se upoznali s povijesnim razvojem pisaćih strojeva i računala. Svake godine domaćin srdačno dočekuje novu generaciju učenika te im s velikim entuzijazmom predstavlja svoju

bogatu zbirku starih uređaja, a učenici sa zanimanjem slušaju o povijesti eksponata.

U sklopu muzeja nalazi se impresivna zbirka starih pisaćih strojeva na kojoj je i naglasak terenske nastave. Razgledavanjem ove zbirke može se pratiti tijek razvoja pisaćih strojeva tijekom povijesti - od najstarijih mehaničkih pisaćih strojeva preko električnih pisaćih strojeva do elektroničkih pisaćih strojeva.

Slika 24 -Dio zbirke starih pisaćih strojeva

Najstariji pisaći stroj iz zbirke marke Oliver datira iz davne 1894. godine, a pronađen je na vojnom otpadu na zagrebačkom Črnomercu. U zbirci se nalaze i advokatski i reporterski pisaći strojevi, pisaći stroj za slijepe osobe te neobični pisaći strojevi na njemačkom, mađarskom, makedonskom i nizozemskom jeziku te pisaći strojevi s arapskim i ćiriličnim pismom.

Slika 25 - Pisanje na starom pisaćem stroju

Većina strojeva je još uvijek u funkciji pa se učenici mogu okušati u pisanju na mehaničkim pisaćim strojevima što je za njih vrlo zanimljivo iskustvo.

Učenici u Muzeju uređaja i strojeva mogu vidjeti i prve modele osobnih računala kao što su npr. računalo Oreo koje je razvila 1984. tvrtka PEL Varaždin i koje se koristilo kao uobičajeno školsko računalo od 1985. do 1991. godine te računalo Commodore 64, kultno računalo koje je postalo simbol 80-ih godina 20. stoljeća. U muzeju se nalaze i nekadašnji primjerci prijenosnih računala kao što je npr. staro prijenosno računalo tvrtke Compaq.

Slika 26 - Stara računala i prijenosna računala

Učenicima nisu zanimljivi samo stari pisali strojevi i računala, već i ostatak zbirke. Svake godine sa zanimanjem razgledavaju stare radiouređaje, televizore, gramofone, kamere, telefone i niz drugih uređaja i strojeva pažljivo slušajući zvuk starih gramofonskih ploča i glazbe sa starog radija.

Svaki izloženi predmet u muzeju ima vlastitu priču, a g. Balog rado ih prenosi učenicima. Tako su učenici saznali da je džepni kalkulator iz 1978. sastavljan u Donjem Vidovcu u Međimurju na temelju suradnje tvrtke Međimurjeplet i Tvornice računskih strojeva Zagreb. Džepni kalkulator iz 1971. sastavljen je u tvornici Digitron iz Buja i bio je to prvi džepni kalkulator u Europi. Džepne kalkulatore i danas često nazivamo *digitronima*. U Muzeju je izložen i crno-bijeli televizor Orion – prvi televizor u Ivanovcu, za koji su školska djeca brala kukuruz kako bi prikupila novac. Godine 1962. ga je gledalo cijelo mjesto. Tu se nalazi i gramofon iz 1928., mehanički stroj za računanje iz 1960.-tih godina te niz drugih zanimljivih uređaja i strojeva.

Slika 27 - Učenici s g. Balogom na terenskoj nastavi u Muzeju

Poznavanje povijesti razvoja pisanih strojeva i računala važno je za današnje učenike koji uče Daktilografiju. Učenici tako shvaćaju kako je tehnološki napredak utjecao na način pisanja, pohrane i obrade teksta. Povijest pisanih strojeva i računala pokazuje kako su se razvijali načini komuniciranja i korištenja informacija. Učenici tako mogu lakše razumjeti kako su se nekadašnji alati za pisanje postupno pretvorili u moderna računala s pomoću kojih danas stvaramo, dijelimo i obrađujemo informacije.

Zaključak

Terenska nastava u Muzeju uređaja i strojeva u Ivanovcu predstavlja vrijedan primjer kako se nastava može obogatiti iskustvenim učenjem. Poznavanje povijesti razvoja pisanih strojeva i računala pomaže učenicima da daktilografiju ne shvate samo kao tehničku vještinu, nego kao dio šire priče o ljudskoj komunikaciji, radu i tehnološkom napretku. Terenska nastava u muzeju tako postaje važan most između prošlosti i sadašnjosti.